

Handleiding

Lijn 3

Inhoud

- Voorwoord
- Inleiding
- Vooraf
- Didactiek en werkwijze bij de werkboeken, thema 1, 2 en 3
- Analyse werkboekjes van Lijn 3, thema 1, 2 en 3
- Werkwijze bij de leesboekjes van thema 1, 2 en 3
- Analyse van leesboekje, thema 1 De nieuwe groep
- Analyse van leesboekje, thema 2 De boom
- Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

Voorwoord

Nieuwkomers die in groep drie komen en moeten leren lezen in het Nederlands of oudere nieuwkomers die nog niet kunnen lezen in het Nederlands, stellen de leerkrachten voor vragen.

Vele mails stroomden dan ook bij ons binnen met de vraag '*wat is de juiste methode voor de nieuwkomers?*'. Het liefste zouden we natuurlijk een specifieke methode willen voor deze doelgroep. Deze is er niet, dus dan is de vraag welke huidige methoden voor aanvankelijk lezen zijn er, en hoe passen we die aan voor deze doelgroep?

Als LOWAN-PO hebben we Josée Coenen en Marloes Alblas gevraagd om een drietal thema's (kernen) uit drie aanvankelijk leesmethodes te analyseren op moeilijkheden voor anderstalige leerlingen¹. De drie leesmethodes zijn *Veilig leren lezen* van Zwijsen, *Lijn 3* van Malmberg en *Actief leren lezen* van KluitmanEducatief. Zij hebben dit deskundig en snel opgepakt. Ook bedanken we de uitgevers van de drie methodes voor het beschikbaar stellen van het beeldmateriaal voor deze analyses.

We hopen dat dit jullie ondersteunt bij het gebruik van de methoden, en natuurlijk dat de leerlingen straks goed en vlot kunnen lezen in de Nederlandse taal.

Lowan-PO,
Marieke Postma en Boudien Bakker,
28 maart 2022

¹. Voorafgaand aan het leren lezen dienen kinderen de Nederlandse klanken te verstaan en te zeggen. Op de inrichten van dit klankonderwijs gaan we in dit kader niet in. Zie hiervoor bijvoorbeeld www.watenhoe-nt2.nl/nt2-lessen/jaarprogramma of *Zien is snappen*, blz. 144 en verder.

Inleiding

Nieuwkomers die in groep drie komen en moeten leren lezen in het Nederlands of oudere nieuwkomers die nog niet kunnen lezen in het Nederlands, stellen de leerkrachten voor vragen als 'Help, wat moet ik doen? Kan ik werken met de leesmethode op dezelfde manier als voor Nederlandstalige leerlingen?'

In opdracht van Lowan-PO hebben wij, Marloes Alblas en Josée Coenen, een drietal thema's (kernen) uit drie aanvankelijk leesmethodes geanalyseerd op moeilijkheden voor anderstalige leerlingen. De drie leesmethodes zijn *Veilig leren lezen* van Zwijsen, *Lijn 3* van Malmberg en *Actief leren lezen* van KluitmanEducatief.

Bij de **werkboeken**² hebben we gekeken naar de didactische aanpak: Wat moet een leerling doen om het lezen te oefenen? Met de achterliggende vraag: werkt dit voor een anderstalige leerling? Zo nee, **wat** kun je als leerkracht dan wel doen en **hoe** je dat? Dat doen we op de volgende manier:

- we beschrijven de didactiek van de oefeningen in de werkboekjes;
- we vergelijken die met de Nt2-didactiek;
- en we geven aan hoe de leerkracht deze oefeningen kan aanpassen.

Op deze wijze kan de leerkracht meer inspelen op wat een anderstalige leerling nodig heeft bij het leren lezen in het Nederlands.

Bij de **leesboeken** hebben we naar de moeilijkheden gekeken die het begrijpen van de tekst door anderstalige leerling in de weg staan (**wat?**) en verwijzen we naar onder meer *Zien is snappen* voor een werkwijze (**hoe?**) om tot dit begrip te komen.

Dat doen we op de volgende manier:

- we geven aan welke woorden afgebeeld zijn;
- we geven aan welke zelfstandige naamwoorden het lidwoord *het* krijgen (*het huis*);
- we geven aan welke eigennamen van mensen en eigennamen en soortnamen van dieren er in de tekst staan;
- verder noemen we geluidswaarden (*boem*), diergeluiden (*woef*), uitroepen (*au*) en uitdrukkingen als *Zeg het maar*;
- we beschrijven de zogenoemde 'jokerwoorden' en hun antecedenten. Jokerwoorden zijn verwijzende functiewoorden zoals bijvoorbeeld *hij*, *zij*, *je*, *zijn* of *haar* en *er*. We geven aan waar de jokerwoorden in de tekst naar verwijzen, de antecedenten. Zo verwijst *hij* in *Veilig leren lezen* bijvoorbeeld naar *sim*; in *Lijn 3* naar *dik* en in *Actief leren lezen* naar *raf*.

². *Actief leren lezen* kent geen werkboek voor het technisch lezen. Deze methode beschrijven we op een andere manier.

Inleiding

Hierna beschrijven we de drie leesmethodes als volgt:

- **vooraf** is een algemene inleiding per methode;
- de **werkwijze** bij de **werkboekjes** met daarin de toepassing van de **Nt2-didactiek** (behalve voor *Actief leren lezen*);
- de **analyse** van drie (soms vier) werkboekjes;
- de **werkwijze** bij de leesboekjes met daarin een beschrijving van de **leesmoeilijkheden**³;
- de **analyse** van de leesboekjes.

We hopen dat we u hiermee een handreiking hebben gegeven om het leesonderwijs aan anderstaligen te vergemakkelijken.

Tevens hopen we dat de anderstalige leerling meer profiteert van de aangeboden leerstof dan zonder deze handreiking het geval zou zijn.

De overige werkboekjes en leesboekjes kunnen op eenzelfde manier aangepast worden.

Utrecht, Amsterdam, voorjaar 2022

Marloes Alblas en Josée Coenen

³. Voor veel aanwijzingen verwijzen we naar *Zien is snappen* (Coenen en Heijdenrijk, 2022, zevende druk)

Vooraf

Lijn 3 is een taalmethode voor groep 3 waarin acht leerdomeinen aan bod komen: lezen, spelling, woordenschat, mondelinge communicatie, begrijpend luisteren, stellen, leesbevordering en wereldoriëntatie. In deze beschrijving beperken we ons tot het leren lezen en spellen en dan vooral tot de didactiek van de werkboekjes en tot moeilijkheden in de leesboekjes van de eerste drie thema's.

Het aanvankelijk technisch lezen en spellen bestaat uit het toepassen van een aantal deelvaardigheden die samen de elementaire lees- en spelhandelingen vormen. Het doel van de oefeningen in de werkboekjes is om een of meer van deze deelvaardigheden te oefenen. Het gaat in de werkboekjes vaak om *auditieve analyse* (waar hoor je de /m/?), *visuele discriminatie* (waar zie je de i?) en/of *klank-tekenkoppeling*. In de leesboekjes komt alles samen en gaat het om het lezen en begrijpen van een tekst. In al die oefeningen wordt op twee belangrijke punten voorkennis van de leerlingen verondersteld:

1 woordenschat

In vrijwel alle oefeningen worden afbeeldingen gebruikt waarbij het nodig is dat de leerlingen de woorden op de afbeelding kunnen benoemen óf er staan woorden geschreven waarbij het nodig is dat de leerlingen de betekenis ervan kennen. Anderstalige leerlingen zullen de woorden lang niet altijd kennen. De aanwijzingen die we bij de werkboekjes geven zijn erop gericht dat de leerlingen ondanks dat, het technisch lezen wel kunnen oefenen. De aanwijzingen die we bij de leesboekjes geven richten zich op de betekenis van inhoudswoorden en jokerwoorden. *Leesteknik*, *leesbegrip* en *woordenschat* hangen immers sterk samen; hoe meer woorden je kent, hoe makkelijker je een tekst kunt decoderen en begrijpen⁴.

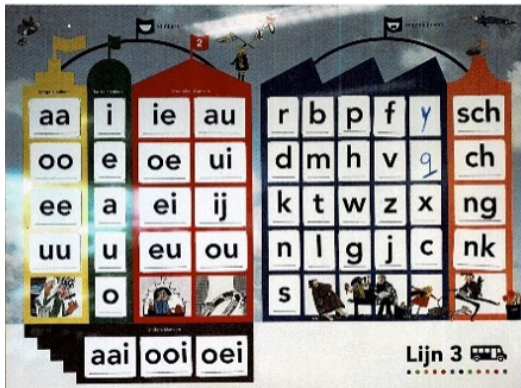
2 klanken

In bijna alle oefeningen is het nodig dat leerlingen de Nederlandse klanken kunnen verstaan en / of uitspreken. Voor anderstaligen is dat meestal niet het geval. Voordat zij een letter leren lezen, moeten ze de bijbehorende klank dus beheersen. Voor de aanpak van dit klankonderwijs verwijzen we onder meer naar de website www.watenhoe-nt2.nl/nt2-lessen/jaarprogramma of *Zien is snappen*, blz. 144 en verder.

Wel willen we wijzen op het zogenaamde klankenbord dat bij *Lijn 3* hoort. Dat is echter *geen klankenbord*, maar een *letterbord* want de **c**, **x** en **ng** en ook de **i** in *aai*, *ooi* en *oei* zijn allemaal letters. De letter **c** is een /s/- of een /k/-klank; de **x** is /iks/; de **ng** is een ééklank: /ŋ/ en de **i** in *ooi* is een /j/-klank. Juist voor anderstalige leerlingen is het onderscheid tussen klank en letter

⁴. Zoals beschreven wordt in het vierveldenmodel in Pomper (2017).

Vooraf

belangrijk. Vandaar onze aanwijzingen:

- Maak onderscheid tussen klank (**roze**) en letter (**zwart**)⁵.
- Maak een klankhoek voor het aanleren van de klanken.

Bij het **leren lezen** richten we ons op twee delen van *Lijn 3*: de werkboeken en de leesboekjes van thema 1 tot en met 3.

Hieronder volgt allereerst eerst de didactiek en werkwijze bij de werkboeken van *Lijn 3*, gevolgd door de **analyse** van de werkboekjes.

⁵. Zie *Zien is snappen*, blz. 32 voor het gebruik van de kleuren en blz. 144 en verder, voor de inrichting van het klankonderwijs.

Didactiek en werkwijze bij de werkboeken, thema 1, 2 en 3

Bij de drie werkboeken hebben we bij elke oefening van alle dagen aangegeven:

- Wat de leerlingen moeten doen (het doel van de les);
- Welke stap in de Nt2-didactiek de oefening is;
- Welke aanpassing voor anderstalige leerlingen nodig zijn.

Allereerst demonstreren we **de Nt2-didactiek** aan de hand van voorbeelden uit *Lijn 3*.

De Nt2-didactiek kent vijf stappen of vijf kenmerken.

Stap 1

De leerkracht of het boek geeft (zegt) het Nederlandse woord (of klank, letter, verbuiging, vervoeging, zin, enzovoort). De leerlingen **luisteren**. (receptief)

Stap 2

De leerkracht of het boek geeft het Nederlandse woord (of klank, letter, verbuiging, vervoeging, zin, enzovoort).

De leerling **doet** iets: trekt een lijn, kleurt iets, zet een kruisje, enzovoort. (receptief)

Voorbeeld:

Waar **zie** je de letter (r)? (stap 1)

Omcirkel de (r)! (stap 2)

In de analyse staat:

Dit is visuele discriminatie. Dit kunnen de leerlingen. = stap 2

Stap 3

De leerkracht zegt het woord; de leerlingen zeggen na. Of de schriftelijke variant: het boek geeft het woord (of de zin, enzovoort).

De leerling schrijft de zin over. (reproductief)

Deze stap komt niet voor in *Lijn 3*, maar kunt u eenvoudig toevoegen.

Stap 4

De leerkracht of het boek vraagt naar een antwoord (een Nederlands woord, een klank, een letter, een vervoeging of verbuiging of een zin, enzovoort). De leerling antwoordt. (productief)

Voorbeeld:

Waar **hoor** je de (r)? (stap 4)

Omcirkel dat plaatje (stap 2)

Toelichting

Het aankruisen is een receptieve oefening (= stap 2), maar dat kan alleen wanneer de leerling de woorden op de afbeeldingen kan benoemen (= stap 4). Omdat de moeilijkheid voor anderstaligen daarin zit, noemen we dit in de analyse **een stap 4**.

De vraag is: kennen de anderstalige leerlingen de Nederlandse woorden bij de plaatjes? Zo niet, wat dan te doen?

Dan maak je van een stap 4-activiteit een stap 2-activiteit.

Dat betekent: De leerkracht geeft het woord door het te zeggen = stap 1.

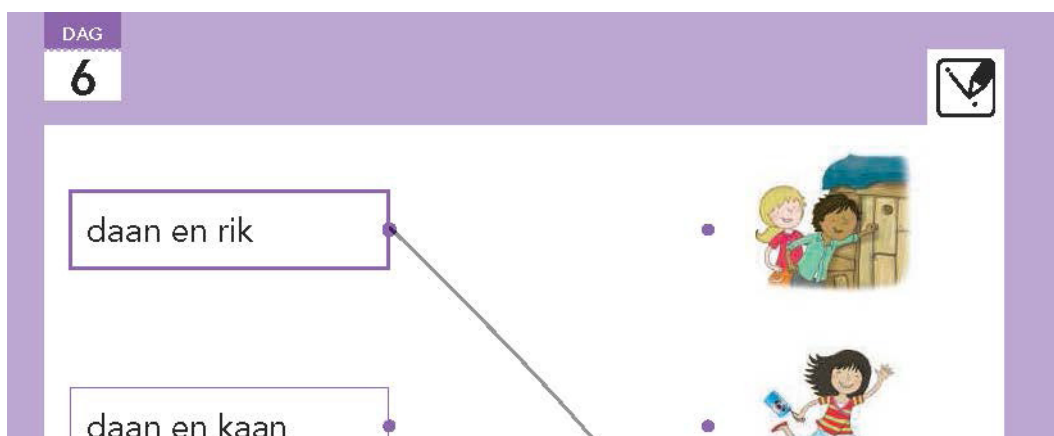
Hierna kan de leerling de oefening ook maken = stap 2.

In de analyse staat dan:

→ Hier maken we stap 2 van.

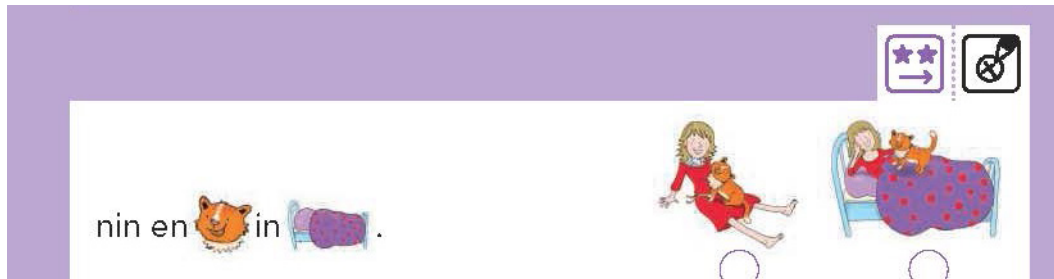
Andere voorbeelden van stap 4-oefeningen zijn:

- Lijn trekken van woorden in een zin naar plaatjes. = stap 4

Didactiek en werkwijze bij de werkboeken, thema 1, 2 en 3

- Kruisje zetten en kiezen van juiste zin bij het plaatje. = stap 4

Stap 5

De leerkracht of het boek geeft een aanzet tot het zeggen of schrijven.
De leerling vertelt of schrijft iets en put uit zijn eigen Nederlandstalige kennis.
(productief)

Nota bene

Als een oefening een stap 4-kenmerk heeft, dan kunt u besluiten om de oefening niet aan te passen. Omdat u weet dat de kinderen dat nu (moeten) kunnen.

Zo zijn de toetsen op dag 11, 12 en 13 allemaal stap 4-oefeningen.

Andere aanwijzingen in de analyse betreffen onder meer:

- het noteren van eigennamen en soortnamen van dieren;
- het noteren van eigennamen van mensen;
- het plakken van een rode sticker op afbeeldingen van zelfstandige naamwoorden die het lidwoord *het* krijgen⁶.

In de **Werkwijze bij de leesboekjes** van thema 1, 2 en 3 geven we aan hoe u deze verschillende soorten woorden kunt onderwijzen.

Omdat het bij het leren lezen en spellen gaat om klank-tekenkoppeling (auditief + visueel), geven we in de analyse vaak het advies om woorden/zinnen bij afbeeldingen te zeggen. U kunt ook ervoor kiezen om:

- verschillende woorden en zinnen bij afbeeldingen in te spreken, opdat de leerlingen deze woorden zelfstandig kunnen beluisteren (= stap 1).
- een spiekboek te maken (= stap 1) waarin de leerlingen woorden en zinnen bij plaatjes kunnen opzoeken (= stap 2). Omdat bij deze optie de auditieve component ontbreekt, heeft dit niet de voorkeur. Gebruik een spiekboek dus alleen in combinatie met mondelinge oefeningen in woordenschat en uitspraak.

Hieronder volgt de **analyse** van de drie **werkboekjes** van Lijn 3.

⁶. Zie *Zien is snappen*, blz. 22 en verder.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

Bij elke eerste keer van een type oefening hebben we een kleine afbeelding opgenomen. Bij een tweede keer of volgende keren volstaan we met de omschrijving.

Werkboek 1

Dag 1

- Omcirkelen van woord bij gegeven woorden.

DAG
1

1

r
i
k

rik

dik
rik
ik
daan
rik
mik

visuele discriminatie

= stap 2

Dit kunnen ze.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

r

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

woordenschat + auditieve discriminatie

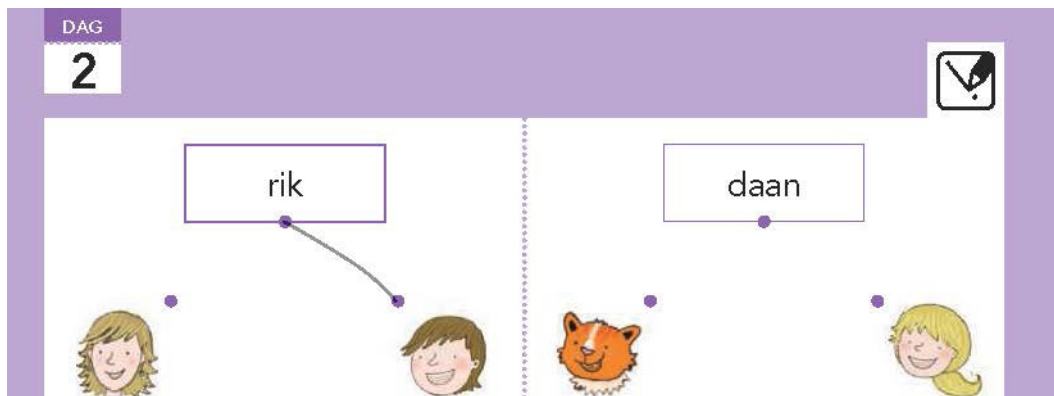
= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*haar, raam*).
- Noteer de eigennamen *rik* en *daan* (meisje) op het gele vel.

- Omcirkelen van woord bij gegeven woorden. = stap 2. Dit kunnen ze.
- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters. = stap 2 Dit kunnen ze.

Dag 2

- Lijn trekken van woorden naar het bijbehorende plaatje.

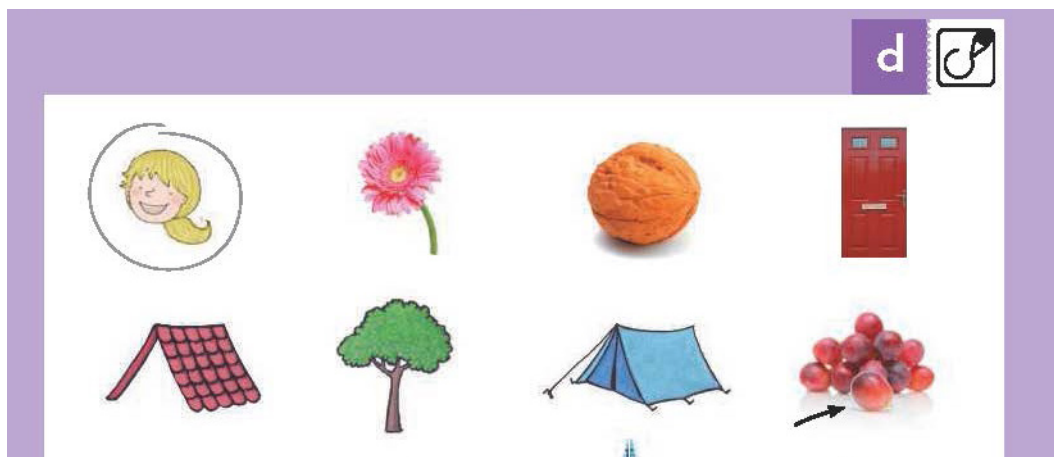

woordenschat + lezen

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Eventueel laten afkijken op het vel met **eigennamen**.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

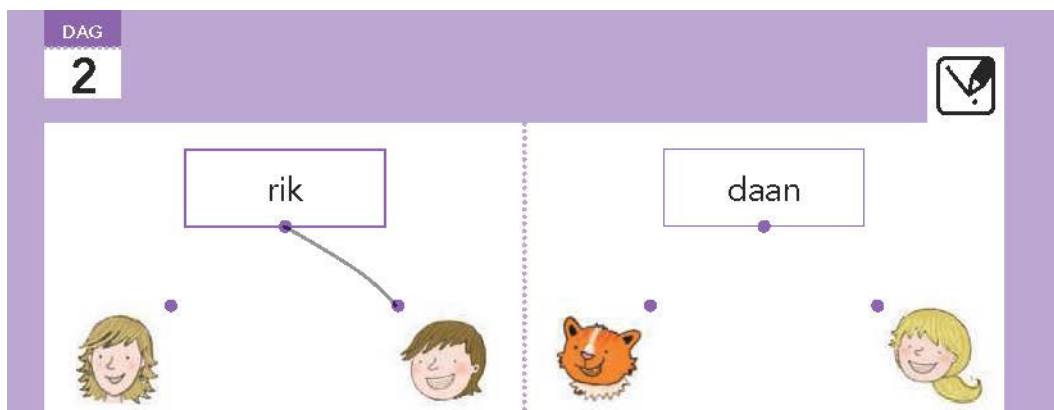
Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

woordenschat + auditieve discriminatie

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak*).

- Lijn trekken van woorden naar het bijbehorende plaatje.

woordenschat + lezen

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Eventueel laten afkijken op het vel met **eigennamen**.

Dag 3

- Aankruisen van de juiste plaats van de letter in het woord (vooraan of achteraan).

woordenschat + auditieve analyse + temporeel / spatiëel ordenen

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*haar*).

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Aankruisen van juiste woord of zin bij het plaatje.

= **stap 4** Dit kunnen ze.

→ Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

- Aankruisen van de juiste plaats van de letter in het woord (vooraan of achteraan).

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden.

- Aankruisen van juiste woord of zin bij het plaatje.

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
Let op: *de sok is aan*.

Dag 4

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
→ Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*raam, hek*).

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
plaatje 1: pip en dik
plaatje 2: ik en ik
Enzovoort.
→ Noteer de **eigennamen** *dik* en *daan* op het gele vel.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
Plaatje 1: *ik ren*
Plaatje 2: *aan rik*
Enzovoort.
- Eventueel wijzen op het gele vel met **eigennamen**.

Dag 5

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

DAG

5

k

woordenschat + auditieve discriminatie

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*boek*).

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
Plaatje 1: *ik ren*
Plaatje 2: *aan rik*
Enzovoort.
- Eventueel wijzen op het gele vel met **eigennamen**.

- Lijn trekken van woorden naar het bijbehorende plaatje.

woordenschat + lezen

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden in de plaat.

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Lijn trekken van woorden naar het bijbehorende plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden in de plaat.
- Noteer de **eigennamen** *nin*, *daan* en *kaan* op het gele vel.

Dag 6

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

woordenschat + zinnen lezen

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
Plaatje 1: daan en kaan
Plaatje 2: ren!
Enzovoort.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes.
Begin bovenaan. Let op: *ik heb de sok aan*. *Aan* is niet *sok*.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
- Noteer de **eigennamen** *dik* en *kik* op het gele vel.

- Plaatje aankruisen bij de zin.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.
Nin en de poes op de grond / nin en de poes in bed
Poes en kik in de den / kik in de den
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het-woorden (bed)*.

Dag 7

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Aankruisen van het juiste woord bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
Let op: de woorden *aan* en *raak* horen bij de plaatjes
de sok en *het doel*.

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= stap 2 Dit kunnen ze.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Aankruisen van het juiste woord bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

Dag 8

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*vuur, raam, dak*).

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
- Wijs eventueel op het gele vel met **eigennamen**.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*vuur, nijlpaard, dak*).

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

Dag 9

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden bij de plaatjes met het lidwoord erbij.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*mes*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden bij de plaatjes met het lidwoord erbij.
Begin bovenaan.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*rek*).

Dag 10

- Aankruisen van de bijbehorende zin bij het plaatje.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zin bij het plaatje.
- Wijs eventueel op het gele vel met **eigennamen**.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

- Plaatje aankruisen bij de zin.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.

- Plaatje aankruisen bij de zin.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.

Dag 11

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*hemd, hek*).

- Lijn trekken van woorden (en zin) naar het bijbehorende plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden (en zin) in de plaat.
- Wijs eventueel op het gele vel met **eigennamen**

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorend plaatje.

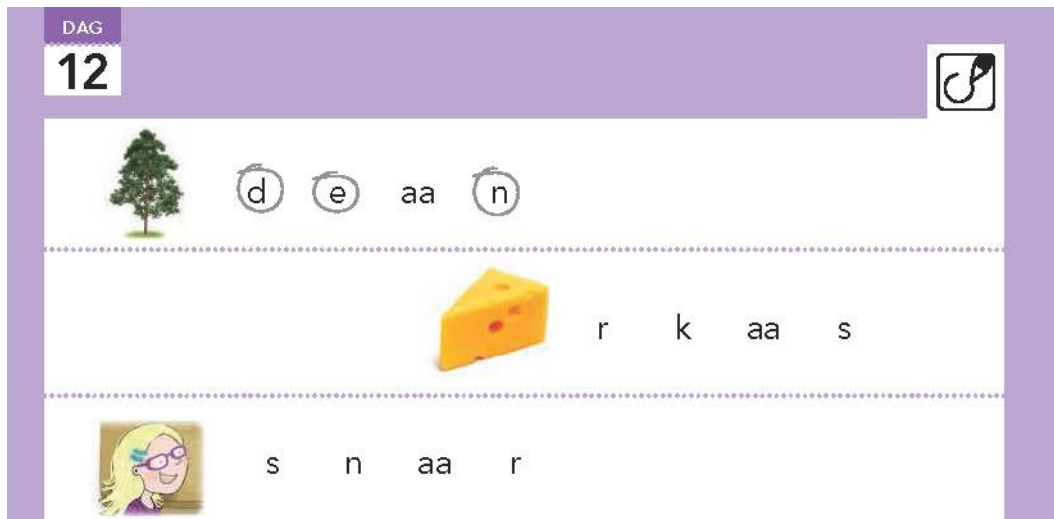
= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij het plaatje. Begin bovenaan.
- Gebruik ook het gele vel met **eigennamen**.

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

Dag 12

- Omcirkelen van de juiste letters in een woord.

woordenschat + spellen (visuele discriminatie + teken-klankkoppeling)

= **stap 2**

→ Zeg de woorden.

- Aankruisen van juiste zin bij het plaatje.

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van.

Zeg de zinnen.

→ Gebruik ook het gele vel met **eigennamen**.

- Omcirkelen van de juiste letters in een woord.

= **stap 2**

→ Zeg de woorden.

- Aankruisen van juiste zin bij het plaatje.

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van.

Zeg de zinnen.

→ Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*nest*).

Analyse van Werkboek 1 De nieuwe groep

Dag 13, 14 & 15

Voorwaarde voor het kunnen maken van deze lees- en spellingstoets is het kennen van de (betekenissen van de) woorden. De leerlingen zouden deze woorden nu wel moeten kennen.

- Omcirkelen van de juiste letters in een woord.
- Aankruisen van juiste plaats van de letter in het woord.

The worksheet is divided into two rows by a dotted line. The top row has three columns with labels 'DAG 13', 'DAG 14', and 'DAG 15' above them. The first column contains the letter 'k' above an illustration of a green fence. Below the fence are three circles, with the third one crossed out with an 'X'. The second column contains the letter 'e' above an illustration of a bunch of red tomatoes. Below the tomatoes are three empty circles. The third column contains the letter 'n' above an illustration of a girl with blonde hair. Below the girl are three empty circles. The bottom row has three columns. The first column contains the letter 's' above an illustration of a yellow snake. Below the snake are three empty circles. The second column contains the letter 'd' above an illustration of a green tree. Below the tree are three empty circles. The third column contains the letter 'e' above an illustration of a yellow house. Below the house are three empty circles. A small icon of a pencil and eraser is in the top right corner.

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatje.
- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.
- Aankruisen van juiste plaatje bij de zin(nen).

= stap 2

- Indien de kinderen de Nederlandse betekenissen niet kennen, zeg dan de woorden of zinnen die op de plaatjes te zien zijn.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*hek, haar, raam, rek*).

Analyse van Werkboek 2 De boom

Dag 1

- Omcirkelen van letter bij gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak, bord*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*raam*).

Dag 2

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij. Begin bovenaan.
plaatje 1: de kaas
plaatje 2: kik
plaatje 3: de bes.
Enzovoort.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*raam, mes*).

Analyse van Werkboek 2 De boom

- Omcirkelen van de juiste letters in een woord.

DAG

2

daar is aa oom ben.

oom ben is r s aa r.

oom ben is oom b aa oom.

woordenschat + spellen (visuele discriminatie + teken-klankkoppeling)

= **stap 2**

→ Zeg de juiste zin.

- Invullen van letters in de vakjes.

ik ben

--	--

--	--	--

 .

woordenschat + spellen

= **stap 4**

→ Zeg de zinnen.

ik ben oom ben.

en ik ben nik.

ik ren naar oom ben.

Analyse van Werkboek 2 De boom

Dag 3

- Omcirkelen van letters in gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak, raam, mes*).

- Omcirkelen van de juiste letters in een woord.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*mes*).

Dag 4

- Aankruisen van de het juiste woord bij de plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden van de plaatjes met het lidwoord erbij.

- Lijn trekken van woorden naar plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden bij de plaatjes met het lidwoord erbij.
Begin bovenaan.

Analyse van Werkboek 2 De boom

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
Plaatje 1: de maan is boos
Plaatje 2: de kaas in de boom
Enzovoort.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.

Dag 5

- Omcirkelen van letters bij gegeven letters en woorden.

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letters.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*been*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden van de plaatjes met het lidwoord erbij
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*been*).

Analyse van Werkboek 2 De boom

Dag 6

- Aankruisen van juiste woorden bij plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*been*).

- Aankruisen van juiste woorden bij plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*been*).

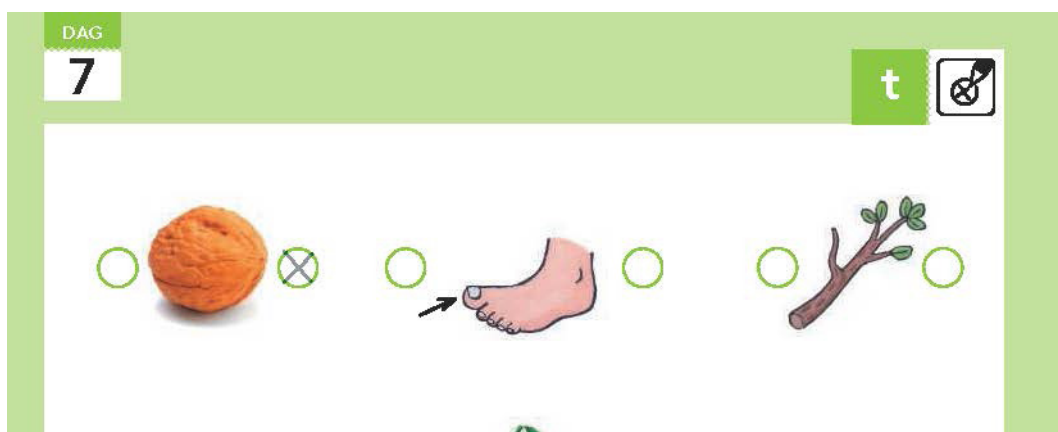
- Aankruisen van juiste woorden bij plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

Dag 7

- Aankruisen van de plaats van de letter in het woord (vooraan of achteraan).

woordenschat + auditieve analyse + temporeel / spatiëel ordenen

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*bot, net*).

Analyse van Werkboek 2 De boom

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

Dag 8

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij. Begin bovenaan.
Plaatje 1: de teen
Plaatje 2: 't been
Plaatje 3: de boom
Enzovoort.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*been, net*).

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
Plaatje 1: kees en mees
Plaatje 2: mik en roos
Enzovoort.
- Noteer de **eigennamen** en **soortnamen** op het bruine vel:
toon en kaat zijn kippen; kees en mees zijn vogels.
- Noteer de **eigennamen** *mik en roos* op het gele vel.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
- Noteer de **eigennaam** en **soortnaam** *toos en de koe* op het bruine vel.

Analyse van Werkboek 2 De boom

Dag 9

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak, bord, raam, been*).

- Omcirkelen van de juiste letters in een woord.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak*).

Dag 10

- Aankruisen van juiste woorden bij de plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden van de plaatjes met het lidwoord erbij.

- Aankruisen van juiste woorden bij de plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden van de plaatjes met het lidwoord erbij.

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen. Begin bovenaan.

Analyse van Werkboek 2 De boom

- Invullen van letters in de vakjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden. Begin bovenaan.

Dag 11

- Omcirkelen van letter in gegeven woorden en letters.

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Lezen van de tekst.

dat daar...

is dat een dier?

is dat een kat?

is dat een rat?

nee, nee,

Lezen

= stap 4

- Noteer de **eigenaam** *siem* op het gele vel.
- **Jokerwoorden**
daar verwijst naar *achter de boom*.
dat (5x) verwijst naar *het oor*.

- Aankruisen van juiste woord bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden van de plaatjes met het lidwoord erbij.

Analyse van Werkboek 2 De boom

- Aankruisen van juiste woord bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden van de plaatjes met het lidwoord erbij.

Dag 12

- Lijn trekken van woorden naar het bijbehorende plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden in de plaat met het lidwoord erbij.

- Lijn trekken van woorden naar het bijbehorende plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden in de plaat met het lidwoord erbij.

- Omcirkelen van passend woord in een zin.

DAG
12

ik kin nek mik in de roos.

ik raak de boon been boom niet.

ik is mis mes de boom.

woordenschat + lezen

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de juiste zinnen.

- Invullen van letters in de vakjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen.

Analyse van Werkboek 2 De boom

Dag 13, 14 en 15

Voorwaarde voor het kunnen maken van deze lees- en spellingstoets is het kennen van de (betekenissen van de) woorden. De leerlingen zouden deze woorden nu wel moeten kennen.

- Aankruisen van juiste plaats van de letter in het woord.
- Aankruisen van juiste plaats van de letter in het woord.
- Lijn trekken tussen delen van woorden en bijbehorend plaatje.
- Lijn trekken tussen delen van woorden en bijbehorend plaatje.
- Lijn trekken tussen delen van zinnen en bijbehorend plaatje.
- Lijn trekken tussen delen van zinnen en bijbehorend plaatje.
- Aankruisen van juiste plaatje bij de zin(nen).

= stap 2

- Indien de kinderen de Nederlandse betekenissen niet kennen, zeg dan de woorden of zinnen die op de plaatjes te zien zijn.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*dak, raam*).

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

Dag 1

- Omcirkelen van letter in gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*vlees, mes, glas*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*lam*).

Dag 2

- Aankruisen van juiste zin bij de plaatjes.

DAG
2

☐ nel leest.
☒ nel likt.
☐ nel bakt.

☐ lin kookt.
☐ lin kamt.
☐ lin kiest.

woordenschat + zinnen lezen

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes.
- Noteer de **eigenaam** en **soortnaam** op het bruine vel: *nel* en *de hond*.
- Noteer de **eigenaam** *lin* (meisje), *sem* (jongen), *an* (meisje), *tim* (de ober), *sam* (jongen) op het gele vel.

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
Plaatje 1: ties tikt de kool aan
Plaatje 2: siem likt aan de kaas
Enzovoort.
- Noteer de **eigenaam** en de **soortnaam** op het bruine vel: *ties* en *siem* zijn allebei een *poes*

- Zin afmaken en plaatje erbij tekenen.

begrip + spellen

= stap 4

- Hier maken we stap 3 van.
Laat een zin en plaatje kiezen uit de gemaakte oefening hierboven.
- Laat de leerling eventueel kijken naar bovenstaande plaatjes en zinnen.

Dag 3

- Omcirkelen van letter in gegeven tekst.

= stap 2 Dit kunnen ze.

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

- Aankruisen van juiste woord bij de plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Noteer de **eigennamen** *lie* en *nel* op het gele vel.

Dag 4

- Lijn trekken van woorden en zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden in de plaat met het lidwoord erbij.

- Lijn trekken tussen de stukken van de zin die bij elkaar en bij het plaatje horen.

DAG
4

lie

bukt.

kust.

lust.

bakt.

woordenschat + zinnen lezen

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zin bij het plaatje. Begin bovenaan.
- Plaatje 1: lie bukt*
- Plaatje 2: lie kust*

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

- Lijn trekken tussen de stukken van de zin die bij elkaar en bij het plaatje horen.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zin bij het plaatje. Begin bovenaan.
Plaatje 1: lie leest een boek
Plaatje 2: lie kookt de biet

Dag 5

- Omcirkelen van letter in gegeven woorden en letters.

= stap 2 Dit kunnen ze.

- Invullen van de juiste letters bij de plaatjes.

o o o

p	o	t
n		t
d		p

woordenschat + spellen (teken-klankkoppeling)

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

- Omcirkelen van juiste letters in een woord.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*sap*).

Dag 6

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden bij de plaatjes met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*pak, bot, sop*).

- Aankruisen van juiste plaatje bij de zin.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*sap*).

- Aankruisen van juiste plaatje bij de zin.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.

- Zin bedenken bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zin.

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

Dag 7

- Omcirkelen van letter in gegeven tekst.

= stap 2

- Dit kunnen ze.
- Noteer de **eigenaam** en **soortnaam** *koen* en *de poes* op het bruine vel.
- Noteer de **eigenaam** *loes* op het gele vel.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*boek, doel, snoep*).

- Lijn trekken van plaatje naar bijbehorend woord.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden bij de plaatjes met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*doel*).

Dag 8

- Invullen van de juiste letters bij de plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*boek, snoep*).

- Aankruisen van juiste zinnen bij plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.

- Aankruisen van juiste zinnen bij plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes.

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

Dag 9

- Omcirkelen van letters in gegeven woorden en letters.

= **stap 2** Dit kunnen ze.

- Omcirkelen van plaatjes met de gegeven letter.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*haar, hok, bord, hek*).

- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden bij de plaatjes met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*hok, hek, haar, hol*).

Dag 10

- Aankruisen van juiste woord bij het plaatje.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden op de plaatjes met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*hok, hek, sap*).

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*hok, hek*).

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan.
- Noteer de **eigenaam** *hans* op het gele vel.

Dag 11

- Omcirkelen van letters in gegeven tekst.

= stap 2

- Dit kunnen ze.
- Noteer de **eigenaam** *hein* op het gele vel.

- Aankruisen van de plaats van de letter in het woord.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg de woorden met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*ei*).

- Omcirkelen van de letters van een woord bij een plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van.
Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*ei*).

- Schrijven van woorden bij plaatjes en reeds omcirkelde letters.

DAG
11

(ei) ee (k)

ei	k

ie ei

--

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

overschrijven (spellen)

= **stap 3**

Dit kunnen ze, wanneer de juiste letters al omcirkeld zijn.

Dag 12

- Invullen van de juiste letters bij de plaatjes.

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van.

Zeg de woorden met het lidwoord erbij.

→ Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*riet*).

- Omcirkelen van passend woord in een zin.

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van.

Zeg de juiste zinnen.

→ Noteer de **eigenaam** *sam* op het gele vel.

- Omcirkelen van passend woord in een zin. Daarna zinnen verbinden met bijbehorende plaatjes

= **stap 4**

→ Hier maken we stap 2 van.

Zeg de zinnen bij de plaatjes. Begin bovenaan. Laat daarna het plaatje verbinden met de bijbehorende zin en het juiste woord omcirkelen.

→ Noteer de **eigenaam** *kim* op het gele vel.

→ Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*plein*).

Analyse van Werkboek 3 Smakelijk eten

Dag 13, 14 & 15

Voorwaarde voor het kunnen maken van deze lees- en spellingstoets is het kennen van de (betekenissen van de) woorden. De leerlingen zouden deze woorden nu wel moeten kennen.

- Aankruisen van juiste plaats van de letter in het woord.
- Lijn trekken van woorden naar bijbehorende plaatjes.
- Aankruisen van juiste zin bij de plaatjes.
- Lijn trekken van zinnen naar bijbehorende plaatjes.

= stap 2

- Indien de kinderen de Nederlandse betekenissen niet kennen, zeg dan de woorden of zinnen die op de plaatjes te zien zijn.
- Plak een rode sticker op de plaatjes van *het*-woorden (*sap, hek, snoep, ei, haar, mes, bot*).

Werkwijze bij de leesboekjes van thema 1, 2 en 3

We beschrijven de volgende categorieën leesmoeilijkheden in de teksten en geven aan hoe u dit kunt aanpakken.

1 Inhoudswoorden

Sommige zelfstandige naamwoorden of werkwoorden uit de tekst zijn afgebeeld.

→ Noteer dan het woord bij de afbeelding. Noteer bij zelfstandige naamwoorden ook het bepaald lidwoord erbij.

2 Het-woorden

Anderstalige leerlingen weten niet welk bepaald lidwoord bij een zelfstandig naamwoord hoort: *de* of *het* (spreek uit: 't).

Het lidwoord *de* is het frequentst; de woorden met *het* dient de leerling te leren.

→ Plak een rode sticker op de afbeelding van een *het*-woord.

Zie *Zien is snappen*, blz. 23 en verder.

→ Verzamel de *het*-woorden per thema⁷ en laat deze leren.

Oefen ook de uitspraak: 't *dak* (met de klemtoon op *dak*).

⁷ Een *het*-woordenschrift kan helpen. Zie *Zien is snappen*, blz. 28.

Werkwijze bij de leesboekjes van thema 1, 2 en 3

3 Eigennamen

Een anderstalig kind herkent een woord niet per se als een eigennaam. Als het kind een woord als eigennaam leert, dan weet het nog niet of het een jongensnaam of een meisjesnaam is.

→ Maak een groot geel⁸ vel met een foto van een jongen en een meisje en hang dit goed zichtbaar op in de klas.

zij/ze	hij
daan 	rik
	dik

→ Elke keer wanneer er een eigennaam in de tekst voorkomt, noteert u deze op het gele vel. De leerlingen kunnen zo afkijken.

Zie *Zien is snappen*: blz. 30-31.

Plak er eventueel afbeeldingen van de personen uit het leesboek bij.

4 Eigennamen van dieren

Een anderstalig kind herkent een woord niet per se als een eigennaam. Als het kind een woord als eigennaam van een dier leert, dan moeten we *de naam van een dier* scheiden van *de soortnaam*. Anders denkt een leerling dat het woord *rex* bijvoorbeeld *hond* betekent.

→ Hang een groot bruin⁹ vel goed zichtbaar op in de klas.

→ Elke keer wanneer er een diernaam in de tekst voorkomt, noteert u de eigennaam links, dan de afbeelding en dan de soortnaam.

Dierennamen		
kees	(afbeelding)	de mees
mien	(afbeelding)	de kip

⁸. Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder. De kleur geel verwijst naar mensen (*Wie?*).

⁹. Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder. De kleur bruin verwijst naar dieren en dingen (*Wat?*).

Werkwijze bij de leesboekjes van thema 1, 2 en 3

5 Geluiden

De woorden die geluiden uitdrukken zoals *boem* of *taa-tuu* geven impliciet de betekenis weer, in dit geval, dat er iets valt of iets stroomt. Voor anderstaligen is de betekenis van geluidswaarden niet duidelijk, want die verschillen per taal.

→ Verzamel de geluidswaarden op een groot groen¹⁰ vel en schrijf de betekenis erbij en een voorbeeldzin.

boem	vallen	dik valt op de grond
taa-tuu	loeien (van de sirene)	de sirene van de ambulance loeit

→ Laat de kinderen deze woorden leren.

6 Diergeluiden

Diergeluiden zijn vaak klanknabootsing zoals *waf waf*. Hoewel dieren overall hetzelfde geluid maken, noem je dat in talen verschillend. In het Turks zegt een hond: *hau hau*; in het Nederlands *waf* of *woef*.

Bij het geluid (groen!) hoort ook het werkwoord: een hond *blaft* en zegt *waf* of *woef*; een koe *loeit* en zegt *boe*.

→ Verzamel ook deze diergeluiden op een groen¹¹ vel.

blup	de vis	blupt
tokt	de kip	kakelt

7 Uitroepen

Ook uitroepen in leesteksten geven impliciet de betekenis weer. Zo betekent de uitroep *mmm, het is lekker*. Of *oe, iets is bijzonder*. Uitroepen verschillen per taal.

→ Verzamel ook deze uitroepen, op een groen¹⁰ vel.

→ Laat de kinderen deze woorden leren en schrijf eventueel de woorden uit hun moedertaal erbij.

¹⁰ Zie de website www.watenhoe-nt2/nt2-lessen/diergeluiden voor een uitgewerkte les over diergeluiden.

De kleur groen voor het geluid (Hoe?), de kleur rood voor handelingen en de kleur bruin voor dieren en dingen.

¹¹ Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder.

Werkwijze bij de leesboekjes van thema 1, 2 en 3

8 Jokerwoorden

De betekenis van *jokerwoorden* of verwijzende functiewoorden, zoals persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden komen in vrijwel alle teksten voor. Ze verwijzen ook in elke tekst weer naar iets of iemand anders. Dit is zeer ondoorzichtig voor anderstaligen.

Voorbeelden uit Lijn 3 zijn:

ik verwijst naar *daan*

hij verwijst naar *ties*

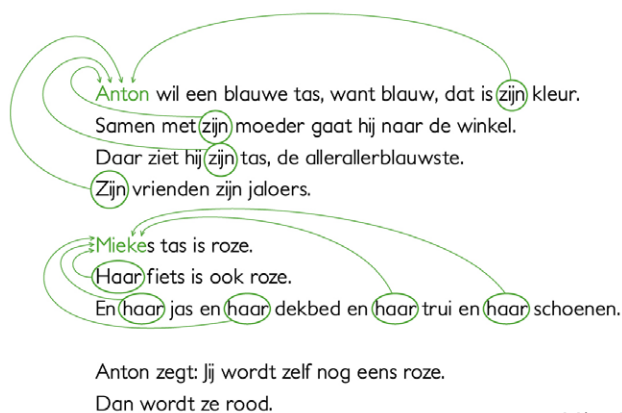
mijn bak verwijst naar de bak van *ties*.

Een bijzonder jokerwoord is het bijwoord *er*. Het woord is makkelijk te lezen, maar heeft verschillende betekenissen. We onderscheiden hier:

- tel-*er*: *het zijn er twee*; *er* verwijst naar een aantal mensen, dieren of dingen: *twee* oren.
- spring-*er*: *zit mijn naam er ook bij?*; *er* verwijst naar iets dat eerder genoemd is; hier bijvoorbeeld (*bij*) *de namen aan het rek*.
- plaats-*er*: *er staat geen boom meer*; *er* verwijst naar een plaats bijvoorbeeld: *in de voortuin*. De woorden *hier*, *daar* en *waar* noem je ook plaats-*er*.
- sprookjes-*er*: *dan komt er blad*. Dit *er* verwijst naar iets vooruit in de zin, namelijk naar een onbepaald onderwerp: *blad*. Sprookjes-*er* is moeilijk voor een anderstalige leerling, omdat de verwijzing ondoorzichtig is, terwijl je het bijwoord *er* wel moet zeggen¹².

Soms vallen plaats-*er* en sprookjes-*er* samen, zoals in een zin als *er ligt een tuinschaar*. In de analyses hebben we dan gekozen voor plaats-*er* omdat dit duidelijker is: *in de voortuin ligt een tuinschaar*.

→ Markeer het jokerwoord in de tekst (op een kopie of op het digibord) en trek een pijl naar de verwijzing.

Uit: *Zien is snappen*, blz. 130

→ Zie *Zien is snappen*, blz. 118 en verder voor verschillende oefeningen.

¹² Zie *De bovenkamer*, blz. 84 en verder.

Werkwijze bij de leesboekjes van thema 1, 2 en 3

9 Uitdrukkingen

Af en toe hebben we een uitdrukking opgenomen zoals *Zeg het eens*.

Daar doen we verder niets mee.

→ Eventueel kunt u de uitdrukking aanleren.

Nota bene

Een aantal categorieën woorden hebben we **niet** opgenomen, omdat deze nauwelijks voorkomen in de eerste drie leesboekjes. Woorden als:

- 'knipwerkwoorden', scheidbare samengestelde werkwoorden zoals *weggaan*, *oplezen*;

- homofonen en homoniemen, woorden met meer dan één betekenis: *moe* (moeder of moe zijn) of *bank* (zitmeubel of gebouw)¹³.

Hieronder ziet u analyses van de leesboekjes bij thema 1, 2 en 3.

¹³ Zie voor verschillende leescategorieën de lessen in handleiding 2 van *Van horen en Zeggen*. In *Zien is snappen* staan lessen over 'knip'werkwoorden.

Analyse van leesboekje, thema 1 De nieuwe groep

Dag 1 blz. 4-5

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *lui, boos, ('t) sap, de zee, wonen* en *naast*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *rik* en *daan*.

Jokerwoorden:

het: dan is *daan* *het* ook: verwijst naar *boos zijn*

het: dan is *daan* *dat* ook: verwijst naar *lui zijn*

Dag 2 blz. 6-7

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *juf nin*.

Uitroep: *dag*

Jokerwoorden:

ze, meervoud: verwijst naar *daan* en *rik*

ze, enkelvoud: verwijst naar *de juf*

plaats-er: verwijst naar *daar* (2x)

hij: verwijst naar *rik*

wij: verwijst naar *rik en daan*

Dag 3 blz. 10-11

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *dik*.

Geluid: *piep, klik*

Uitroep: *klaar, dag*

Jokerwoorden:

ze: verwijst naar *daan*

ze, meervoud: verwijst naar *rik en daan en dik*

ik (4x): verwijst naar *kes*

Dag 4 blz 12-13

Uitroepen: *oe, hup*

Jokerwoorden:

ze (3x): verwijst naar *daan*

hem: verwijst naar *rik*

mij: verwijst naar *daan*

jou: verwijst naar *rik*

hij: verwijst naar *rik*

Analyse van leesboekje, thema 1 De nieuwe groep

Dag 5 en 6 blz. 16-17

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de hut* en *de doos met ijs*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *kaan*, *pap* en *paps*.

Geluid: *klop, klop*

Uitroep: *mmm*

Jokerwoorden:

in zijn hut: verwijst naar *de hut van rik*

ik: verwijst naar *kaan*

ik: verwijst naar *papa*

ik: verwijst naar *rik*

het: verwijst naar *in de hut gaan*

plaats-er: wie zijn er dan?: verwijst naar *in de hut*

tel-er: verwijst naar *(één) ijsje*

spring-er: *erin* verwijst naar *(in) de hut*

Dag 7 blz. 18-19

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *kik*.

Uitroepen: *mmm, krak, aa*

Geluid: *taa-tuu-taa-tuu*

Jokerwoorden:

we: verwijst naar *de juf en kinderen*

hij: verwijst naar *kik*

je, jullie: verwijst naar *de andere leerlingen*

Dag 8 blz. 22-23

Geluid: *boem*

Jokerwoorden:

ik: verwijst naar *daan*

ik: verwijst naar *saar*

ik: verwijst naar *kaan*

ik: verwijst naar *dik*

dat is fijn: verwijst naar *het kussen van daan*

blz. 24-25

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *meester bram* en *kaan*.

Geluid: *hop*

Uitroep: *au*

Uitdrukking: (naam) *is 'm*

Jokerwoorden:

ze: verwijst naar *daan*

hij: verwijst naar *kaan*

op zijn knie: verwijst naar *de knie van kaan*

tel-er, *het zijn er wel drie*: verwijst naar *drie kussen*

ik: verwijst naar *daan*

ik: verwijst naar *kaan*

ik: verwijst naar *mees bram*

Analyse van leesboekje, thema 1 De nieuwe groep

Dag 9 blz. 26-27

Geluid: *blup*

Jokerwoorden:

hij: verwijst naar *meester bram*

je, jou: verwijst naar *meester bram*

ik, mij: verwijst naar *juf nin*

Dag 10 Alle eerdergenoemde blz. uit het leesboekje.

Dag 11 blz. 30-31

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de pen, het been, het gips* en *de groep*.

Plak een rode sticker op 't *been* en 't *gips*.

Uitroep: *hee*

Jokerwoorden:

plaats-er: is rik er?: verwijst naar *in de klas*

spring-er: *er...op* verwijst naar (*op*) *het been*

ze, meervoud: verwijst naar *rik en daan*

ze, meervoud: verwijst naar *saar en kes*

ze *pakt haar pen*: verwijst naar *saar*

haar pen: verwijst naar *de pen van kes*

hij: verwijst naar *kik*

zijn been: verwijst naar *het been van kik*

ze, meervoud: verwijst naar *alle kinderen en de juf*

dat: verwijst naar *de naam op het gips schrijven*

Dag 12 blz. 32-33

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de roos* en *de kaas*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *saar*

Geluid: *r r r r* (van deurbel)

Uitroep: *nou, nou*

Jokerwoorden:

plaats-er: verwijst naar *in huis*

plaats-er: verwijst naar *op de tafel of in huis*

ze: verwijst naar *saar*

haar: verwijst naar *saar*

mij: verwijst naar *saar*

jou: verwijst naar *saar*

ik: verwijst naar *kaan*

Analyse van leesboekje, thema 1 De nieuwe groep

Dag 13 blz. 34-35

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de bal, het gips, de bol (het hoofd)* en *het feest*.

Plak een rode sticker op *'t feest* en *'t gips*.

Geluid: *plof*

Jokerwoorden:

plaats-er: *daar* is kik: verwijst naar *op het veld*

hij: verwijst naar *kik*

haar bol: verwijst naar *de bol van juf*

we: verwijst naar *iedereen*

Analyse van leesboekje, thema 2 De boom

Dag 1 blz. 6-7

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de naam, de trui, de schaar, de lijm* en *oom ben*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *nik, oom ben*.

Uitroep: *fijn*

Jokerwoorden:

plaats-er: dan staat *er ben*: verwijst naar *de plaats van de letters op de trui*

zijn trui: verwijst naar *de trui van nik*

het valt niet mee: *het* verwijst naar *het knippen van de letters*

het lukt hem wel: *het* verwijst naar *het knippen van de letters*

hem: verwijst naar *nik*

ik: verwijst naar *nik*

ik: verwijst naar *oom ben*

Dag 2 blz. 8-9

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *het tuinhek, de berg hout, het kapmes, de boomzaag* en *de tuinschaar*.

Jokerwoorden:

plaats-er: *ik ben er*: verwijst naar *in de voortuin*

ik: verwijst naar *nik*

plaats-er: *is oom ben er?*: verwijst naar *in de voortuin*

hij: verwijst naar *nik*

plaats-er: *er ligt een berg hout*: verwijst naar *in de voortuin*

plaats-er: *er ligt een tuinschaar*: verwijst naar *in de voortuin*

plaats-er: *daar*: verwijst naar: *in de voortuin*

hij: verwijst naar *nik*

je: verwijst naar *oom ben*

plaats-er: *daar*: verwijst naar *in de berg hout* (2x)

spring-er: *er zit mos op*: *er...op* verwijst naar *(op) het haar*

hier: plaats-er: verwijst naar *in de berg hout*

je: verwijst naar *oom ben*

ik: verwijst naar *oom ben*

ik: verwijst naar *nik*

Dag 3 blz. 10-11

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de boom, de vink* en *de noot*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *mik en roos*.

Geluid: *tok*

Jokerwoorden:

sprookjes-er: *er valt een noot*

mij: verwijst naar *de vink*

mij: verwijst naar *roos*

jij: verwijst naar *mik*

dat: verwijst naar *de boom*

Analyse van leesboekje, thema 2 De boom

Dag 4 blz. 12-13

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de muis* en *de juf*.

Op het gele vel de eigennamen toevoegen: *nik, sam, siem, saar, dong* en *henk*.

Uitroep: *poe, poe*

Jokerwoorden:

Jij: verwijst naar *dong*

spring-er: *henk* krijgt het *er* heet van: *er...van* verwijst naar (*van*) *het lezen*.

Dag 5 blz. 16-17

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de pan, de wok, het bakje, de saus, de hap* en *de kok*.

Plak een rode sticker op 't *bakje*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *mees*.

Uitroep: *mmmm, ooo, nee hoor, b b kks bbr kbrrb ss* (geluid van walging)

Uitdrukking: *hij kan er wat van* betekent *hij kan iets heel goed*

Jokerwoorden:

ik: verwijst naar *de kok*

hij: verwijst naar *de kok* (2x)

dit: lijn trekken naar afbeelding *mees*

hij: verwijst naar *mees*

zijn wokje: verwijst naar *het wokje van mees*

dat: verwijst naar *het maken van de saus*

dat: verwijst naar *de hap*

hem: verwijst naar *de kok*

hij: verwijst naar *mees*

Dag 6 blz. 18-19

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *het nest(kastje), de naam* en *het rek*.

Plak een rode sticker op 't *rek*.

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen: *kees* en *de mees*.

Jokerwoorden:

sprookjes-er: *er* is geen naam

spring-er: zit mijn naam *er* ook bij: *er...bij* verwijst naar (*bij*) *de letters aan het rek*.

mijn nest: verwijst naar *het nest van kees -1*

jou: verwijst naar *kees -2*

wij: verwijst naar *kees* en *kees*

ze, meervoud: verwijst naar *kees* en *kees*

hun naam: verwijst naar *de naam van kees* en *mees*

ik: verwijst naar *kees-1*

mijn naam: verwijst naar *de naam van kees-2*

hij: verwijst naar *de buurman*: verwijst naar *kees-1*

hij: verwijst naar *de buurman*

zijn buurman: verwijst naar *de buurman van kees*

Analyse van leesboekje, thema 2 De boom

ik: verwijst naar *kees-1*

ik: verwijst naar *kees 2, de buurman*

zijn: verwijst naar *de buurman van kees-1*

mijn naam: verwijst naar *de naam van kees-2, kees de mees*

Dag 7 blz. 20-21

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de boom, de kip, de koe, de haan, rennen, tikken en balen.*

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen: *mien* en *de kip*, *toon* en *de haan*, *kaat* en *de kip*, *toos* en *de koe*.

Uitroep: *tik, tik*

Jokerwoorden:

ik: verwijst naar *mien*

je: verwijst naar *toon*

plaats-er: ik kom *er* aan: verwijst naar *de plaats bij de haan*

hij: verwijst naar *de haan*

me: verwijst naar *kaat*

haar: verwijst naar *kaat*

op haar rug: verwijst naar *de rug van kaat*

ik: verwijst naar *kaat*

je: verwijst naar *toos*

ze: verwijst naar *kaat*

ik: verwijst naar *kaat*

ze: verwijst naar *toos de koe*

me: verwijst naar *toon de haan*

je: verwijst naar *toos de koe*

dat kun jij niet, *koe*: *dat* verwijst naar *de dieren in de boom aantikken.*

jij, je: verwijst naar *toos de koe*

Dag 8 blz. 22-23 (vervolg op blz. 20-21)

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de kat.*

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen: *koos* en *de kat*.

Uitdrukking: *zeg het eens*

Uitroep: *oo, nee*

Jokerwoorden:

ze: verwijst naar *toos de koe*

ze: verwijst naar *toos de koe*

sprookjes-er: wat is *er*?

plaats-er: verwijst naar *daar*

hij: verwijst naar *koos de kat*

hij komt er aan: *plaats-er*: verwijst naar *daar*

wat eng is *dat*: *dat* verwijst naar *de kat komt*

die: verwijst naar *toos de koe*

Analyse van leesboekje, thema 2 De boom

Dag 9 blz. 26-27

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de tak, de maan, het dak, de boot, de kat* en *de schaar*.

Plak een rode sticker op 't dak.

Op het gele vel de eigennamen toevoegen: *nik* en *oom ben*.

Uitroep: oo

Jokerwoorden:

Is dat een maan? een lijn trekken van *dat* naar de afbeelding *maan*.

hij: verwijst naar *oom ben* (3x)

ik: verwijst naar *oom ben*

dat: verwijst naar *er is geen boom meer*

plaats-er: *er* staat geen boom meer: verwijst naar *in de voortuin*.

spring-er: *daar aan* doen: *daar aan* verwijst naar *ik moet iets doen aan het feit dat er geen boom meer staat*

zijn: verwijst naar *de schaar van oom ben*

hij: verwijst naar *oom ben*

plaats-er: verwijst naar *hier, daar*

zijn: verwijst naar *de boom van oom ben*

Dag 10 blz. 28-29

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de boom, nat, de das* en *de stam*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *sam*.

Uitroepen: *brrr, mmm*

Jokerwoorden:

die: verwijst naar *die das*

jou: verwijst naar *sam*

ik: verwijst naar *de boom*

ik: verwijst naar *de boom*

mijn: verwijst naar *de das van sam*

ik: verwijst naar *sam*

hem: verwijst naar *de das*

je: verwijst naar *de stam van de boom*

Dag 11 blz. 30-31

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de vos, de rat, de bank* en *het oor*.

Plak een rode sticker op 't oor.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *saar* en *siem*.

Uitdrukking: *eruit zien*

Jokerwoorden:

dit: lijn trekken naar *saar*

dat: lijn trekken naar *siem*

plaats-er: verwijst naar *daar*

hij: verwijst naar *siem*

het: verwijst naar *een oor*

wat leuk is *dat:* *dat:* verwijst naar *siem* en *saar als kat en rat*

tel-er: het zijn *er* twee: verwijst naar *(twee) oren*

jij: verwijst naar *de lezer, de leerling die deze tekst leest*

ik: verwijst naar *de verteller*

je: verwijst naar *saar*

Analyse van leesboekje, thema 2 De boom

Dag 12 blz. 32-33

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de pijl, de boom, de neus, de roos* en *boos*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *henk, siem* en *dong*.

Uitdrukking: *niks ervan*

Uitroepen: *oo, nee*

Geluid: *plop*

Jokerwoorden:

die: verwijst naar *siem*

ik: verwijst naar *henk*

die: verwijst naar *siem*

ik: verwijst naar *dong*

zijn pijl: verwijst naar *de pijl van henk*

hij: verwijst naar *henk*

hij: verwijst naar *henk*

spring-er: *er...naast* verwijst naar (*naast*) *de roos*

siem zijn neus: verwijst naar *de neus van siem*

zijn neus: verwijst naar *de neus van siem*

die: verwijst naar *de neus*

spring-er: *ernaar* verwijst naar (*naar*) *de neus*

ik: verwijst naar *dong*.

hij: verwijst naar *dong*

hij: verwijst naar *dong*

je: wat denk *je*: verwijst naar *de lezer*

Dag 13 blz. 34-35

(witte tekst)

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de boom, de noot, de tak* en *het potje*.

Plak een rode sticker op 't potje.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *roos* en *mik*.

Jokerwoorden:

dit: lijn trekken naar *de noot*

dat: lijn trekken naar *de boom*

dat: verwijst naar *de noot is geen boom*

dat: verwijst naar *de noot is wel een boom*

dat: lijn trekken naar *de boom*

die: verwijst naar *de boom*

(groene tekst)

Jokerwoorden:

je: verwijst naar *je* algemeen (de lezer)

dat: verwijst naar *de noot is een boom*

dat: verwijst naar *de noot wordt een boom*

het: verwijst naar *die noot*

ze, meervoud: verwijst naar *roos en mik*

jou: verwijst naar *roos*

je: verwijst naar *mik*

Lijn 3

Analyse van leesboekje, thema 2 De boom

Dag 14 geen leesboek

Dag 15 geen leesboek

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

Dag 1 blz. 6-7

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de biet, het hart van koek, het sap, de troep, de vloer en het ei.*

Plak een rode sticker op 't hart, 't sap en 't ei.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *lie, lin, rik en sam.*

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen: *nel en de hond, ties en de kat.*

Jokerwoorden:

ik: verwijst naar *lie*

ik: verwijst naar *lin*

ik: verwijst naar *rik*

ik: verwijst naar *sam*

ik: verwijst naar *de poes*

dit: verwijst naar *eten*

ik: verwijst naar *de hond*

Dag 2 blz. 8-9

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de kam, de riem, de biet, de noot, de doos, de bal, de mier, de bak en het voer.*

Plak een rode sticker op 't voer.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *nel.*

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen: *ties en de kat.*

Uitroepen: *brr, mmm en hee*

Jokerwoorden:

spring-er: *waarin* verwijst naar *trek hebben* (*in*) *iets lekkers*

dat: verwijst naar *waar ties trek in heeft*

hij: verwijst naar *ties*

het: verwijst naar *de bal van nel*

die: verwijst naar *de mier*

mijn bak: verwijst naar *de bak van ties*

spring-er: *daar...in* verwijst naar (*in*) *de bak met voer*

Dag 3 blz. 10-11

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de biet, het pakje zaad, het blad en het zand.*

Plak een rode sticker op 't pakje zaad, 't blad en 't zand.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *lie.*

Uitdrukking: *eruit zien*

Jokerwoorden:

plaats-er: *daar;* lijn trekken naar *het veld met bieten*

ze: verwijst naar *lie*

spring-er: *daar...op* verwijst naar (*op*) *het pakje zaad*

het: verwijst naar *wat lie moet doen*

ze: verwijst naar *lie*

ze: verwijst naar *lie*

dat: verwijst naar *de rij natmaken en aandrukken*

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

spreekjes-er: dan komt *er* *blad*
dat: verwijst naar *het blad van de prei*
dat: verwijst naar *het blad van de biet*
hem: verwijst naar *de biet*
hij: verwijst naar *de biet*
ze: verwijst naar *lie*
hem: verwijst naar *de biet*

Dag 4 blz. 12-13 (vervolg op blz. 10-11)

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de peen, de prei, de biet, de vloer, de deuk, de pan* en *het vuur*.

Plak een rode sticker op 't *vuur*.

Geluid: *pats*

Jokerwoorden:

plaats-er: *daar*: lijn trekken naar de afbeelding

plaats-er: *daar* verwijst naar *op de plank*

ze: verwijst naar *lie*

die: verwijst naar *de biet*

ze: verwijst naar *lie*

ik: verwijst naar *lie*

jou: verwijst naar *de biet*

haar hand: verwijst naar *de hand van lie*

plaats-er: *daar* verwijst naar *op de vloer*

hij: verwijst naar *de biet*

zij: verwijst naar *lie*

hem: verwijst naar *de biet*

hij: verwijst naar *de biet*

Dag 5 blz. 16-17

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de kok, het sap, de kom, de peen, de muts, de plank, het mes, de hand, de schort, het haar, de neus* en *de kin*.

Plak een rode sticker op: 't *sap*, 't *mes* en 't *haar*.

(witte tekst)

Jokerwoorden:

dat: verwijst naar *een peen in de kom mikken*

spreekjes-er: *er* komt *sap* op de kok

(gele tekst)

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *rik*.

Uitroep: *hup*

Jokerwoorden:

spring-er: *rik* is *er* klaar voor: *er...voor* verwijst naar (*voor*) *het maken van een sapje*.

hij: verwijst naar *rik*

ik: verwijst naar *rik*

ze: verwijst naar *penen*

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

ze: verwijst naar *wortels*

spring-er: *ervan* maken: *ervan* verwijst naar (*van*) *penen*

plaats-er: *daar* verwijst naar *in de kom*

het: verwijst naar *het sapje*

het: verwijst naar *het sapje*

die: verwijst naar *de kok*

zijn: verwijst naar *de schort van de kok, de muts, het haar, de neus en de kin van de kok*

Dag 6 blz. 18-19

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de sap, de mok, de pap, de kaas, de biet, de sok, het bot en de peen*.

Plak een rode sticker op: *'t bot*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *rik en lin*.

spreekjes-er: is *er* sap?

ik: verwijst naar *rik*

je: verwijst naar *lin*

spreekjes-er: *er* is *geen glas*

dit: verwijst naar de afbeelding (*de mok met sap*); trek een lijn

jij: verwijst naar *lie*

spring-er: *waarvan* verwijst naar (*van*) *wat is het sap gemaakt*

spring-er: hoe kom je *erop*?: *erop* verwijst naar (op) (*het idee*) *dat de sap van kaas is gemaakt*.

je (4x): verwijst naar *lie*

het: verwijst naar *dat het sap van peen is*

het: verwijst naar *het sap*

het: verwijst naar *het sap*

Dag 7 blz. 20-21

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *het boek, de soep, de pan, het kookboek, het plaatje en de koek*.

Plak een rode sticker op: *'t (kook)boek*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *lin en mama*.

(witte tekst)

Geluidswoord: *mmm*

Jokerwoorden:

dit: verwijst naar *de tekst met oranje letters*

dat: verwijst naar *peen en biet*

dat: verwijst naar *soep met peen en biet*

dit: verwijst naar *de tekst met oranje letters*.

dat: verwijst naar *maak koek*

(oranje tekst)

Geluidswoord: *mmm*

Uitdrukking: *eruit zien*

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

Jokerwoorden:

je: verwijst naar *je* (algemeen)
dat: verwijst naar *een soep van peen en biet*
het: verwijst naar *hoe de soep smaakt*.
het: verwijst naar *de soep van peen en biet*.
het: verwijst naar *de soep van peen en biet*.
dat: verwijst naar *een plaatje van koek*
spring-er: daar...in verwijst naar (lin heeft) *trek (in) koek*
ze: verwijst naar *lin*
je: verwijst naar *mam*
mij: verwijst naar *lin*
mij: verwijst naar *mama*,
ik: verwijst naar *mama*
jij: verwijst naar *lin*
ik: verwijst naar *lin*,
hem: verwijst naar *de koek*
jij: verwijst naar *mama*

Dag 8 blz. 22-23 (vervolg op 20-21)

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *het meel, de kom, de koek, het vet, het ei, de bloem, het deeg, het bakblik, het hart, de damp, de schaal en het stukje*.

Plak een rode sticker op: *'t meel, 't vet, 't ei, 't deeg, 't bakblik, 't hart* en *'t stuk(je)*.

(witte tekst)

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen: *ties* en *de kat, nel* en *de hond*.

Jokerwoord:

dat: verwijst naar *pakt de koek*

(oranje tekst)

Uitdrukking: *eruit zien*

Jokerwoorden:

ze: verwijst naar *lin*
ze: verwijst naar *lin*
spring-er: er...bij verwijst naar (*bij*) *vet* en *het ei*
ze: verwijst naar *mama*
dat: verwijst naar *het bakblik*
ze: verwijst naar *mama*
ze: verwijst naar *mama*
je: verwijst naar *ties*
spring-er: er komt damp vanaf: er...af verwijst naar (*van*) *de koek (af)*
hem: verwijst naar *de koek*

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

Dag 9 blz. 26-27

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de ham, het hok, de hoek, de riem, het vlees, de deur en de tuin.*

Plak een rode sticker op 't hok en 't vlees.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *rik*.

(witte tekst)

Op het bruine vel de eigennamen en de soortnamen toevoegen: *nel* en *de hond* en *ties* en *de kat*.

Jokerwoorden:

haar hok: verwijst naar *het hok van nel*

haar: verwijst naar *nel*

haar: verwijst naar *nel*

ik: verwijst naar *nel*

(oranje tekst)

Jokerwoorden:

het: verwijst naar *de lucht*

daar: verwijst naar *voor de deur*

haar: verwijst naar *nel*

hij: verwijst naar *rik*

dat: verwijst naar *het roepen en gillen van rik*

ze: verwijst naar *nel*

haar hok: verwijst naar *het hok van nel*

daar: plaats-er: verwijst naar *in het hok*

ze: verwijst naar *nel*

haar: verwijst naar *nel*

hij: verwijst naar *rik*

ik: verwijst naar *rik*

je: verwijst naar *nel*

je: verwijst naar *nel*

ik: verwijst naar *rik*

het: verwijst naar *de ham*

hem: verwijst naar *de kat*

Dag 10 blz. 28-29

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de neus, het sap, het hok en de kop.*

Plak een rode sticker op: 't sap en 't hok.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *sam* en *lie*.

Geluidswoord: *hik, hik, mmm, pff*

Jokerwoorden:

je: verwijst naar *sam*

ik: verwijst naar *lie*

je neus: verwijst naar *de neus van sam*

dat: verwijst naar *knijpen in je neus*

dat: verwijst naar *idem*

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

we: verwijst naar *sam* en *lie*
ik: verwijst naar *lie*
het: verwijst naar *het drinken van sap*
dat: verwijst naar *sap drinken*
spring-er: *daar...van* verwijst naar (*van*) een stuk rennen
ik: verwijst naar *lie*
je: verwijst naar *sam*
je kop: verwijst naar *de kop van sam*
ik: verwijst naar *sam*
het: verwijst naar *je hebt de hik en je houdt de hik*
jij: verwijst naar *sam*
je: verwijst naar *sam*
ik: verwijst naar *sam*
hem: verwijst naar *de hik*
ik: verwijst naar *sam*
ik: verwijst naar *lie*
jou: verwijst naar *sam*
dat: verwijst naar *knijpen in je neus*

Dag 11 blz. 30-31

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *de haan, de kip, het ei, de wei, het voer, de worm, het zaad, de nek, de kop, de kam, het hok* en *de mand*.
 Plak een rode sticker op: *'t ei, 't voer, 't zaad* en *'t hok*.
 Op het gele vel eigennamen toevoegen: *sam*.

(witte tekst)

Op het bruine vel de eigennaam en de soortnaam toevoegen:
kei en *de kip*.

Jokerwoorden:

plaats-er: verwijst naar *buiten, op het grasveld*
plaats-er: *hier* verwijst naar *op het grasveld*
plaats-er: *daar* verwijst naar *op het grasveld*

(oranje tekst)

Jokerwoorden:

mij: verwijst naar *haan*
we: verwijst naar *haan* en *naar kip*
ik: verwijst naar *de haan*
mij: verwijst naar *de haan*
ik: verwijst naar *kipje kei*
plaats-er: *hier* verwijst naar *daar* verwijst naar *in het gras*
jij: verwijst naar *haan*
hij: verwijst naar *haan*
haar man: verwijst naar *de man van kip*
zijn nek: verwijst naar *de nek van haan*
zijn kop: verwijst naar *de kop van haan*
zijn kam: verwijst naar *de kam van haan*

Analyse van leesboekje, thema 3 Smakelijk eten

hij: verwijst naar *sam*

hij: verwijst naar *sam*

zijn mand verwijst naar *de mand van sam*

mij: verwijst naar *sam*

Dag 12 blz. 32-33

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *het ei, de kom, de pan, de hap, de mand, de rand, het eigeel, de vloer, het bord* en *het zout*.

Plak een rode sticker op: *'t ei, 't eigeel, 't bord* en *'t zout*.

Op het gele vel eigennamen toevoegen: *sam* en *papa*.

Op het bruine vel de eigennaam en soortnaam toevoegen: *nel* en *de hond*.

(witte tekst)

Jokerwoorden:

zijn mand: verwijst naar *de mand van sam*

hij: verwijst naar *sam*

spring-er: *eruit* verwijst naar *(uit) de mand*

hij: verwijst naar *sam*

spring-er: *er* druipt *eigeel langs: er...langs* verwijst naar *(langs) de rand*

het: verwijst naar *het eigeel*

dat: verwijst naar *het eigeel op de vloer*

hij: verwijst naar *papa*

spring-er: *er...in* verwijst naar *(in) de pan*

het: verwijst naar *het sissen van het ei*

het: verwijst naar *het ei*

spring-er: *erbij* verwijst naar *(bij) het ei*

dat: verwijst naar *het ei met zout*

Dag 13 blz. 34-35

Schrijf de volgende woorden bij de afbeelding(en): *het sap, de koek, de biet, het ei, de kip* en *het bot*.

Plak een rode sticker op: *'t sap, 't ei* en *'t bot*.

Jokerwoorden:

ik: trek een lijn naar de afbeelding

jij: verwijst naar *de nel de hond*

Dag 14: geen leesboek

Dag 15: geen leesboek

Gebruikte literatuur

- J. Coenen en M. Heijdenrijk, *Zien is snappen*, Bazalt, Rotterdam, 2022, zevende druk.
- J. Coenen, *De bovenkamer*, een onderzoekgrammatica van het Nederlands, Bazalt, Rotterdam, 2022, derde druk.
- B. Pompert, *Lezen en schrijven doe je samen*. Van Gorcum, Assen, 2017.
- Werkgroep Nederlands voor anderstaligen, *Van horen en zeggen*, Wolters-Noordhoff, Groningen, 1983. Handleiding 2 en werkboek 2.

Leesmethodes

- *Actief leren lezen*. Kluitman Educatief, z.j. , Lesboek 1 en leesboek 1
- *Lijn 3*, Malmberg, 's Hertogenbosch, z.j. Werkboekjes thema 1-3, Leesboekjes thema 1-3 (digitaal)
- *Veilig leren lezen*, Zwijsen, Tilburg, z.j. Werkboekjes Start en kern 1-3 en leesboekjes kern 1-3

Websites

www.actieflerenlezen.nl
www.malmberg.nl
www.watenhoe-nt2.nl
www.zwijsen.nl